

Alltid på väg

Petter Hauffman är ständigt på väg framåt, ständigt ifrågasättande. Sedan några år arbetar han med att bygga upp en avdelning för landskapsarkitektur på Wingårdh Arkitekter i Stockholm. Men han har också fått lära sig vad ett starkt engagemang kostar.

TEXT **PETTER EKLUND** FOTO **ANNA RUT FRIDHOLM**

En stad är en organism. Sten, teknik, elektronik och människor, och på något vis måste den fungera. Landskapsarkitekten Petter Hauffman är en av dem som försöker. Han vill få staden och människorna att mötas på bättre sätt, i nya sfärer och passager. Hans yrkesbana är vindlande, från cowboydrömmar till landskapsnörd, krögare, internetpionjär och experimentell landskapsarkitekt.

Uppdragen har haglat under åren. De senaste har varit glansfulla. Tillsammans med Gert Wingårdh och Ingegerd Råman vann Petter Hauffman förra året tävlingen om konsthallen Liljevalchs nya tillbyggnad, ett prestigeprojekt i känslig kulturmiljö. Hans kontor Combine fick också Sienapriset för Brovaktarparken i Stockholm.

Sedan något år är Hauffman anställd på Wingårdh Arkitekter i Stockholm med uppgift att sjösätta en avdelning för landskapsarkitektur.

Hans intresse är människorna i staden och landskapen, att försöka få dem att fungera tillsammans.

– Om man ska säga något om arkitektur så ska den ju göra så att alla mår bra och känner sig delaktiga i den miljö de bor och jobbar i, en stad, ett land, en värld. Det gäller att försöka ta hand om de demokratiska värdena, minska arkitekturens brutalitet, funderar han och tar en snabb cigg.

Vi sneddar över Katarinavägen där Wingårdhkontoret ligger, i glashuset mot vattnet nära Slussen, detta infekterade

stadshjärta vars öde han har engagerat sig kraftigt i. Folk och trafik strömmar ner över funkislösningen som fungerar märkvärdigt väl än i dag, åttio år efter invigningen.

Hela Stockholm tycks fungera i dag. Sommarvärmen ligger laddad i asfalt och trottoarer och blandas med bussarnas avgaser och hungriga steg kring lunch. Semestrarna är slut, en miljon cappuccino är urdruckna och allt är lite mer effektivt.

Vi stannar och kikar upp mot den svarta klippan, utsprängd i början av förra seklet, som om en jättekniv hade skurit genom strandberget. Väggen har drag av obönhörlig fjällbrant, med sparad rå natursten för att imponera på oss, som en riddarborg. Våldiga avsatser har sprängts ut och sedan murats till två trappor som veckar sig uppöver mot Klevgränd.

Mästerverket kallas Harald Lindbergs trappor.

– Det är just sådant här man vill hålla på med, men så fort det kommer hantverk med i bilden, då tycker byggherrarna att det blir ett osäkerhetsmoment, säger Hauffman och leder stegen mot Gondolen och en försenad lunch.

Sådana här massiva upplevelser borde man skaffa sig lite oftare: titta på klippor, se ålderdomlig stenkonst för att kalibrera sinnena, känna nivån av yrkeskunnande hos nu döda arbetare och ingenjörer.

Från Gondolen ser vi ut över Petter Hauffmans plats på jorden: Söder.

– Jag har alltid bott här, lekt på Slussen.

Det är hans historia här som leder till engagemanget i Slussenfrågan.

– Slussen är en unik arkitektonisk konstruktion som skulle kunna bli ett världsarv. Det finns 20 000 kvadrat med fantastiska lokaler, helt unikt och med en väldigt bra potential för att göra något spännande och fritt.

Han beskriver ett framtida Slussen som ett levande utvecklingsprojekt i stället för ett slags jättebro med glaspyramider.

– För att få människor att förstå att de själva kan delta i stadens liv är Slussen ett perfekt projekt.

Att betongverket skulle rasa i sjön är osant, enligt Hauffman och betongexperter som har undersökt bygget. För 25 år sedan gjorde Stockholms stad en undersökning som visade att Slussen gick att reparera för småsummor.

Släkten Hauffman är en gammal Stockholmsläkt. På 1600-talet drev den ett lantbruk där Dramaten nu ligger, men flyttade senare upp till Söder.

– Jag brukar dra till med att min farmors farbror var August Strindberg, säger Petter.

Hans pappa bor i ett hus ritat av sin farfar. Petters farfar i sin tur var uppfinnare.

– Han satsade sin förmögenhet på en maskin som gjorde klädnypor, men det fungerade inte, även om klädnypona blev bra.

Farfadern startade också reklambyrån Hera, en av stans första.

– Det sägs att det var han som kom på uttrycket ”ABC-staden”, när Vällingby skulle marknadsföras, berättar Petter och kastar en lång blick ut över tåg, bilar och en ny grop där rörsystemen genom Slussen läggs om inför bygget.

Här har han lekt, växt upp, arbetat och levt i alla år, fått egna barn. Hans brokiga yrkesbana följer en egen logik. När han var sju ville han bli cowboy. Vid 15 åkte han till Australien och blev också cowboy, en ”jackaroo”, ett slags lärling, i ett halvår. Hemma igen gick han på jordbrukslinjen. Cowboylivet ledde till jordbruk som ledde till landskapsintresset.

– Jag såg en landskapsplan och tänkte ”Det där kan jag göra...” Han fick jobb hos trädgårdsarkitekten John Dormling, en av landets mest trädkunniga personer. Så småningom började Petter läsa landskapsarkitektur, men lednade och startade restaurang.

Många minns VC, ett mångårigt kafé och krog på Söder. Inte lika många minns restaurangen Intressant på samma gata.

Petter Hauffman är tekniskt intresserad och har tidigt snappat ny teknik. Han startade en av de första internetsajterna i landet, I3.se. och på restaurangen Intressant stod en av de första publika datorerna i landet.

– Vi fick berätta för killarna i Spray vad internet var för något, vi hade besök av Ikea .

Efter krogperioden sökte han sig tillbaka till landskapsarkitektur och 1998 startades NOD, Naturorienterad design. Det fanns inte så många nystartade landskapsfirmor på den tiden, så jobben trillade in, många av dem i tätt samarbete med Wingårdhs.

– NOD var ett skönt kontor, den bästa arbetsplats jag har haft. Vi bedrev verksamheten experimentellt, testade hur man kan vara kreativ tillsammans, hur man driver ickehierarkiska företag och applicerade mycket av de idéerna i våra projekt.

NOD flyttade in hos Wingårdhs, men efter några år flyttade kontoret hem till Petter Hauffman och hans familj. Man ville testa vad som händer med bostaden när den blir arbetsplats. Sju åtta personer kom till sitt Boffice och jobbade. Petters fru var med i firman, hans nyfödda barn också. Nästa steg var Coffice – 2009 startades den mötesplats och kafé som ännu lever på

Söder. Här mixas sammanträdesrum, kontor och kafé i kakelklädda lokaler. Nu bubblar också många efterföljare upp, även ute i landet. NOD bytte namn till Combine 2008. Innan kontoret stängde butiken förra året hade 650 projekt utförts.

Samtalet glider in på sten.

– Jag är inte så stennördig, men jag gillar kalksten och har sett de öländska brotten. Det är ett bra material, det blir inte glansigt utan har en trevlig matt ton.

Hans standardupplägg är kalksten i olika former och gärna kalkstenskross som får en ljus, fin matthet och inte blir mögelangripen. Combine gjorde också en del arbeten i skiffer, exempelvis vid Ericssons huvudkontor i Kista, med pollare av olika staplade stenskivor och en organisk stendamm, ritad av Ingegerd Råman.

Vid Södertörns högskola ligger en skiffertrappa.

– Det är spännande med sten, men i dag ska den ofta vara så bearbetad. Det vore fint om klippor och block uppskattades mer.

Petter Hauffman brinner för Slussens framtid.

Jag skulle vilja göra fler projekt med stora granitblock i urban miljö, det är fint och får en härlig patina med användningen. Vi försöker alltid hitta naturliga stenar, bumlingar och klipphällar, som vi använder i anläggningen, så vi slipper spränga så mycket.

Ett spännande projekt är Årstidernas park i Umeå, som fick återbrukade stenarbeten, en ovanlig lösning. Combine bad om listor på överblivet material från Umeå kommun och där hittades en kasserad stenskoning från en kaj.

– Vi fick hämta stenen långt ute i skogen, en jättehög av fint huggen granit.

Stenen bearbetades ytterligare, sattes i vindlande bågar till en stödmur.

För projektet Brovaktarparken fick Combine uppgiften att gestalta en svår plats under Essingeleden. Här skapades en spännande anläggning, hårt linjerad med gröna inslag i vinklar där ormbunkar möter betong, och krossad kalksten i stora ytor. Ett spökigt träd i aluminium är ett konstverk av Albin Karls-

”Det är spännande med sten, men i dag ska den ofta vara så bearbetad. Det vore fint om klippor och block kunde uppskattas mer. Jag skulle gärna vilja göra fler projekt med stora granitblock i urban miljö.”

Nära samarbete.
Petter Hauffman
utvecklar Wingårdh
Arkitekters satsning
på landskaps-
arkitektur.

*”Mitt intresse är människor och saker.
Men teknikutvecklingen har ett problem –
den fokuserar inte på människor.”*

son. Det är en ny slags park, nästan digitalt tuktad med inslag av sibirisk raketbas, skatebana och gotländsk tallhed, allt under motorvägens brutalistiska undersida och flankerad av två svarta bostadstorn ritade av Wingårdhs.

– Det är kraftiga tag, hållbarhet, skateboard och handikappanpassning som gav de stigande ramperna i sicksack.

Det här var något nytt, en plats som bjuder in till både gemenskap, skateboard och abstrakt naturupplevelse.

Sienapriset dunkade in. I priset ingick besök på landskapsanläggningar i Siena och det gav Petter perspektiv. Som landskapstokig tjuugoåring hade han varit där i Toscana.

– Då var jag i en inlärningsfas, ville insupa kunskap. Nu har jag kunskapen och var pristagare. Landskapet såg precis likadant ut, men vad hade hänt med mig? Jag funderade över om det här är något jag ville fortsätta med.

Att ställa sådana svåra frågor kan nog kallas Petter Hauffmans metod.

– Jag ifrågasätter hela tiden det jag håller på med. Det är både en av mina tillgångar och mitt problem.

Tillbaka till kontoret, kalksten i entrén, en lågmäld effektiv stämning.

Gert Wingårdh är i stan, de bäge kollegerna skämtar gemytligt och pratar om projekt.

Petter Hauffmans högeffektiva yrkesliv har satt sina spår. För något år sedan drabbades han av allvarliga stressyndrom:

– Ett till två projekt i veckan, dygnet runt, sedan gick jag i däck. Det är en kroppsreaktion och har inget med viljan att göra. Man lär sig att hjärna och kropp hör ihop. Stressen har alltid funnits, man tror att man kan hantera den, men någon gång tippas det över.

Han fick sjukskriva sig, uppsöka terapeut och medicinera. Nu är han tillbaka på prov, tio timmar i veckan. Att det roligaste man vet också kan vara farligt är en motsättning många möter i arbetslivet i dag. Det går att arbeta hur mycket som helst, men någonstans måste gränser dras. Vem gör det, när allt är så spännande?

Petter tittar på klockan. En kvart till mötet med stressterapeuten – han måste stressa dit. Typiskt. Och så ska Slussen räddas och nya landskapsprojekt dras i gång, bland annat Näckrossparken, ett konstnärligt campus i Göteborg och en park till ett sporthotell i Kista.

– Mitt intresse är människor och saker. Men teknikutvecklingen har ett problem – den fokuserar inte på människor. Hur kommer framtiden att bli, med arbete i en värld av artificiell intelligens och robotstyrda verksamheter? Kunde vi samlas kring projekt som att återföra Slussen till nytt liv, då kunde vi lära oss något om samarbeten. Det leder mot framtiden. ■